

Serbest Veteriner Hekimlerin Kullandıkları Kartvizitler Üzerine Bir Değerlendirme*

Gökhan ASLIM¹, Aşkın YAŞAR²

¹Aksaray Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Aksaray-TÜRKİYE
²Selçuk Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Konya-TÜRKİYE

Özet: Çalışmada serbest veteriner hekimlerin kullandıkları kartvizitlerin değerlendirilmesi amaçlandı. Çalışmanın materyalini 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi son sınıf öğrencileri tarafından toplanan kartvizitler oluşturdu. Öğrenciler için kartviziti alınan veteriner hekimlerle ilgili bilgileri işleyecekleri bir form hazırlandı. Bu formlar doğrultusunda Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinin 40 ilinden gelen 462 adet kartvizit örneği incelendi. Kartvizitlerin 435'inin muayenehane, 18'inin poliklinik, dokuzunun da hayvan hastanesinde çalışan; 272'sinin il merkezi, 190'ünün ilçede iş yeri olan; 326'sının ağırlıklı olarak çiftlik hayvanlarına, 136'sının pet hayvanları üzerine hizmet veren veteriner hekimlere ait olduğu belirlendi. İncelenen kartvizitlerde kişinin adı, unvanı, muayenehane, poliklinik, hastane adı, adresi ve telefonu gibi, bir kartvizitte yer alması gereken kurumsal nitelikteki bilgilerin yanı sıra haksız rekabete neden olabilecek kavramlara, Türkçe dışı kelimelere, kurumsal kimliğe zarar verebilecek ifadelere, renklere, hayvan figürleri ve logolara yer verildiği tespit edildi. Sonuç olarak serbest veteriner hekimlerin kullandıkları kartvizitlere ilişkin herhangi bir mevzuat düzenlemesi olmadığı ve Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin bir örnekliliği sağlama adına etik kuralları belirlemesi gerektiği ileri sürülebilir.

Anahtar kelimeler: Hastane, kartvizit, muayenehane, poliklinik, serbest veteriner hekim

An Evaluation of Business Cards Used by Veterinarians

Summary: In this study, it was aimed to evaluate the business cards used by the veterinarians. The material of the study included the business cards collected by the final year students of Selçuk University Faculty of Veterinary Medicine in academic year of 2012-2013. A form was generated for the students to process the information related to veterinarians whose business cards have been collected. In accordance with those forms, 462 samples of business cards from 40 provinces in seven regions of Turkey have been analyzed. It was determined that 435 of the business cards were for clinics, 18 of them were for policlinics, and 9 of them were for animal hospitals; 272 of them were in the center of the provinces, 190 of them were in towns; 326 of them belonged to veterinary surgeons who deal with farm animals and 136 of them belonged to the veterinarians who deal with pets. Besides the institutional information such as name and title of the individuals, names and addresses of the clinics, policlinics and hospitals and phone numbers; some concepts which may lead to unfair competition, languages except for Turkish, the expressions, colors, animal figures and logos which may harm institutional identity are analyzed. It may be claimed, in conclusion, that there is no legislative arrangement related to the business cards used by the veterinarians and the ethical rules should be organized by Turkish Veterinary Medical Association in order to provide unity in the field.

Key words: Business card, clinic, hospital, policlinic, veterinarians

Giriş

Türkiye'de, modern anlamda klinik veteriner hekimliği uygulamaları 19. yüzyılda başlamış (1); 1980'li yıllara kadar belirli bir düzeyde gelişmiştir (16). Tarım ve Orman Bakanlığı'nda 1980'li yıllarda gerçekleştirilen yapılanma süreci ile kamuda veteriner hekim istihdamı azalırken,

çok sayıda yeni veteriner fakültesi açılmış, bu da klinik veteriner hekimliğinin hızlı ve çarpık bir biçimde büyümesine neden olmuştur (16). Bu durum, klinik veteriner hekimliği uygulamalarında çeşitli etik ve deontolojik sorunların ortaya çıkması ile sonuçlanmıştır (17). 2010 yılında yapılan 3. Türk Veteriner Hekimliği Kurultayı "Serbest Veteriner Hekimliği Komisyonu Raporu"nda giderek artan şekilde reklam yasağının çiğnendiği belirtilmektedir (18). Bu kapsamda reklam ve tanıtım serbest veteriner hekimliği içerisinde her geçen gün önemi artan, etik ve

Geliş Tarihi/Submission Date : 15.03.2016

Kabul Tarihi/Accepted Date : 31.05.2016

*Bu çalışmanın özeti, 21-23 Mayıs 2014 tarihinde Samsun'da düzenlenen IV. Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Sempozyumunda sunuldu ve özet metni sayfa 317-320'de yayımlandı.

deontolojik çeşitli sorunlara sebebiyet veren konular olarak yerini almaktadır.

Reklam, bir ürünün ya da hizmetin topluma tanıtılması ve o ürüne ya da hizmete olan talebin artması amacıyla yapılmakta (4) olup, kartvizitlerin de veteriner hekimlerin reklam amacıyla kullandığı bir araç olarak göze çarptığı söylenebilir.

Batıda “*Cart de Visite*” olarak bilinen Fransızca kökenli “*kartvizit*” (ziyaretçi kartı) kavramı, kurumsal kimliği yansıtan basılı araçlar arasında yer alır. Günümüzde yaygın olarak kullanılmakta ve kurum ya da kişilerin iş bilgisini gösteren kartlar olarak da tanımlanmaktadır. Kartvizitler, ait oldukları bireylerin bağlı bulunduğu kurumun ortak amblemini, seçtiği özel renkleri taşımaları ve bağlı bulunulan üst kurumun özelliklerini de yansıtan standart bir özellikte olmalıdır (5,14). Veteriner hekimliği mevzuatı, serbest veteriner hekimlerin klinik hizmetlerinde yapacağı reklamlara sınırlandırma ve çeşitli yasaklar getirirken,

formlar doğrultusunda Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinin 40 ilinden gelen 462 adet kartvizit örneği incelendi.

Yapılan incelemeler sonucunda elde edilen verilerin iş yeri niteliği, çalışma alanları ve yerleşim birimlerine göre sayısal dağılımı yapıldı. Ayrıca “*konu indeksi*” oluşturularak kelime ve ibareler ilgili bölümlerde alfabetik olarak sunuldu, birden fazla kullanılan kelime ve ibarelerin sayısı parantez içerisinde belirtildi.

Bulgular

Yapılan incelemede kartvizitlerin 435'inin muayenehane, 18'inin poliklinik, dokuzunun da hayvan hastanesine ait olduğu; bu iş yerlerinin 236'sının ağırlıklı olarak büyükbaş, 136'sının pet hekimliği üzerine çalıştığı; yerleşim birimlerinde ise 272'sinin il merkezinde, 190'ının da ilçe/kasabada olduğu tespit edildi (Tablo 1).

Tablo 1. Kartvizitlerin bölgelere göre dağılımı

Bölge	İş Yeri Niteliği			Çalışma Alanı		Yerleşim Birimi		Toplam
	M	P	H	Bb	Pet	İl	İlçe/Kasaba	
Akdeniz	83	3	4	32	58	62	28	90
Doğu Anadolu	7	-	-	7	-	6	1	7
Ege	82	8	2	63	29	42	50	92
Güney Doğu Anadolu	16	-	-	16	-	5	11	16
İç Anadolu	171	5	2	152	26	96	82	178
Karadeniz	41	2	-	42	1	33	10	43
Marmara	35	-	1	14	22	28	8	36
Toplam	435	18	9	326	136	272	190	462

M: Muayenehane, P: Poliklinik, H: Hastane, Bb: Büyükbaş.

kartvizit kullanımı konusunda deontolojik ve etik açıdan net bir sınırlama bulunmamaktadır.

Veteriner hekimlerin çalıştıkları iş yerlerinin tanıtımı amacıyla yaygın bir şekilde kartvizit kullandıkları söylenebilir. Bu kapsamda, çalışmada serbest veteriner hekimlerin kullandıkları kartvizitlerin etik ve mevzuat çerçevesinde değerlendirilmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem

Çalışmanın materyalini 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi son sınıf öğrencileri tarafından toplanan serbest veteriner hekimliği hizmeti sunan veteriner hekimlere ait kartvizitler oluşturdu. Öğrenciler için kartviziti alınan veteriner hekimlerle ilgili bilgileri işleyecekleri bir form hazırlandı. Bu

İncelenen kartvizitlerin yapılan görsel ve içerik değerlendirmesinde;

- Farklı renklerde ve renkli kartvizitlerin kullanıldığı,
- Hayvan resim ve figürlerine (İnek, koyun, keçi, at, köpek, kedi, yavru kedi, yavru köpek, papağan, tavşan, güvercin, arı, kuzu, buzağı, horoz) yer verildiği,
- Veteriner hekimliğine dair çok farklı logoların kullanıldığı (Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Dünya Veteriner Hekimleri Birliği vd.),
- Manyetik alanlara yapılandırılabilen kartvizitlerin yapıldığı,
- Kartın bir yüzünde iş yerine ait bilgiler, veteriner kliniği gibi yazılar yer alırken diğer yüzünde “*Pet Market*” yazısına yer verildiği; köpek çiftliği ve pet shopa ait bilgilerin yer aldığı; “...

- Gıda Maddeleri Pazarlama ve Veteriner Hizmetleri*”; “.....*Köftesi Et ve Et Ürünleri*”; “*Vet. Hiz. Hayv. Tar. Ürün Gıda İnş. San ve Tic. Ltd. Şti.*” şeklinde ibarelere; ilaçlama işine; yem satış bayii olduğunu belirten bilgilere verildiği,
- Bir tırnak makası ve ultrason cihazı reklamı fotoğrafının yer aldığı,
 - “*Bizi tercih ettiğiniz için teşekkür ederiz*” “*Dünya birlikte güzel*” “*Evlere servisimiz vardır*”, “*Medicina hominem curat, Veterinaria humanitatem*” gibi yazıların yer aldığı,
 - Muayenehane sahiplerine ait kartların büyük bir çoğunluğunda muayenehane yerine “*klirik*” ibaresinin kullanıldığı,
 - Özellikle sahil kesimine ait iş yerlerinde, “*Veteriner kliniği*” ibaresinin altında “*Tierarzt*”, “*pet clinic*” “*Veterinary clinic/Tierklinik*”, “*Veterinary surgeon*”, “*Pet Clinic&Pension*”, “*Veterinary Specialist*”, “*Tierarzt/Veterinary*” gibi İngilizce ve Almanca kelimelerin kullanıldığı; Hayvan Hastanesi yanında “..... *Pet Hospital*” yazısının yer aldığı; Veteriner hekimin is-

minin yanında unvan olarak “*Veteriner Hekim DVM*” yazdığı; iş yeri ismi olarak sadece “..... *Veterinary Clinic*” yazıldığı; İngilizce mesleki terimlerin kullanıldığı,

- İş yeri isminin altında “*Özel Veteriner Hekim*” ibaresinin yer aldığı; Veteriner hekimin isminin altında “*Akredite Veteriner Hekim*”, “*Çalışma Ekonomisti*” gibi çeşitli unvanlara yer verildiği,
- Veteriner hekimin, veteriner sağlık teknisyeni ve veteriner sağlık teknikeri ile aynı kartta yer aldığı, sağlık teknikeri adının altında “*sunu tohumlama teknikeri*” yazıldığı,
- Kartvizitin arkasında “*Hayvan Kulak No*”, “*Tohumlama Tarihi*” ve “*Boğanın adı*”na yer verildiği; kartvizitin bir yüzünde ineklerde tohumlama-doğum çizelgesinin yer aldığı,
- Veteriner hekimin fotoğrafının yer aldığı, Kartvizitin arka planında klinik sahibi veteriner hekimlerin ve iş yerinin içini gösteren fotoğraflara yer verildiği tespit edildi.

Yapılan değerlendirme sonucunda kartvizitlerde yer alan kelime ve ibarelerin sayısal dağılımı Tablo 2’de sunuldu:

Tablo 2. Konu indeksine göre kartvizitlerde yer alan kelime ve ibareler ve kullanım sıklığı

Konu	Kelime ve İbareler (Adet)	Konu	Kelime ve İbareler (Adet)
Ameliyat	Ameliyat (33) Her Türlü Ameliyat Her Türlü Ameliyat Yapılır	Cerrahi	Cerrahi (15) Cerrahi Müdahale (9) Cerrahi Operasyonlar (9) Cerrahi Tedavi Fitik Hariciye Her Türlü Cerrahi Operasyon Mıknatıs Uygulaması Mide Ameliyatı Operasyon (11) Operasyonlar (4) Tüm Cerrahi Operasyonlar
Aşı	Aşı (31) Aşı (Vaccination) Aşı Hizmetleri Aşılama (31) Aşılama İşleri Aşılama (4) Aşılar (5) Hayvan Aşı ve Serumları Hayvan Aşıları (2) Her Çeşit Aşı (21) Her Türlü Aşılamalar Her Türlü Aşılar Yapılır Her Türlü Hayvan Aşı ve İlaçları Her Türlü Hayvan Aşılama İthal ve Yerli Aşı Çeşitleri Kedi-Köpek Aşıları (8) Kedi-Köpek Aşıları Yapılır Koruyucu Aşılama (2) Koruyucu Aşılamalar Koruyucu Aşılar Koyun-Keçi Aşıları Periyodik Aşılamalar Pet Hayvan Aşılama Hizmetleri Şap Aşısı, Brucella Aşısı, Karma Aşı, Mastit Aşısı Tüm İthal Aşılar	Diğer	Akredite Veteriner Hekim Aksesuar Beslenme Eğitimi Büyükbaş ve Küçükbaş Kulak Küpesi Canlı Hayvan Alım-Satımı Çardak Kontrolleri Çiftlik Bakımı Damızlık Düve Dezenfektanlar Diş Bakım Ünitesi Diş Bakımı Diş Bakımı ve Tedavisi Diş Ünitesi (2) Ekipman Hayvan Hastalıkları (2)

Konu	Kelime ve İbareler (Adet)
Diğer (devam)	Hayvan Sigorta Ekspertliği Hayvan Temini Her Çeşit Hijyen Ürünleri Makine Mikroçip, Mikroçip Uygulama, Mikroçip Uygulaması, Çip Uygulama Özel Safkan Sertifikalı Tarım Danışmanı Serum Servis, Hasta Servisi, Adrese Servis Sigorta Experi Sürü Kontrol Programları Sürü Yönetimi Süt Makinesi Süt Sağım Makineleri (2), Satış ve ServisSüt Sağma Makinesi Bölge Bayii (2) Tarım Danışmanlığı (2) Tarım Sigortaları Havuzu Eksperti (2) Tıbbi Beslenme ve Diyet Yalama Taşı
Doğum ve Jinekoloji	Doğum (69) Doğum Sezeryan Doğum ve Genital Hastalıklar Gebelik Muayenesi (3) Gebelik Muayenesi Teşhisi Güç Doğum (5) Jinekoloji (3) Kedi Köpek Kısırlaştırma (3) Kısırlaştırma Operasyon Sezeryan Sağlıklı Doğum ve Operasyon Sezeryan (6) Sezeryanla Doğum
Görüntüleme Yöntemleri	EKG (4) MR Röntgen (13) Röntgen Çekimi Tıbbi görüntüleme Tomografi Tüm Hayvanlarda Ultrasonla Gebelik ve Hastalık Teşhisi Ultrason (11) Ultrason Hizmetleri Ultrason ile Gebelik Muayenesi Yapılır (3) Ultrasonla Gebelik Muayenesi (2) Ultrasonla Gebelik Teşhisi Ultrasonla Hamilelik Testi Ultrasonografi (3) Ultrasonografik Muayene Ultrasound (2) Ultrason-Gebelik Testi US Video Otoskop
İç Hastalıkları/Dâhiliye	Dahiliye (12) İç Hastalıkları (4)

Konu	Kelime ve İbareler (Adet)
Hizmetler	Çiftlik Hizmetleri Danışmanlık (34) Danışmanlık Hizmetleri (8) Her Türlü Veterinerlik Hizmeti Her Türlü Veterinerlik Hizmeti Verilir Her Türlü Veterinerlik Hizmetleri İşletme Danışmanlığı Klinik Hizmetleri (10) Mobil Hizmet, Mobil Hizmetler Mobil Servis Teknik Destek Veterinerlik Hizmetleri (2)
İlaç	Arı İlacı Arı İlaç ve Malzemeleri Haşere-Fare İlaçları Hayvan İlaçları (3) Her Türlü Veteriner ve Arı İlaçları İlaç (22) İlaç Satımı İlaç Satışı (25) İlaç Satışı Yapılır Kanatlı Hayvan İlaçları Kanatlı ve Büyükbaş İlaçları Not: Her Türlü Hayvan Hastalıkları İlaçları Bulunur. Paraziter İlaçlar Veteriner İlaç (2) Veteriner İlaçları (29) Veteriner İlaçları Bulunur (2) Veteriner İlaçları Satılır (2) Veteriner İlaçları Satış Merkezi Veteriner İlaçları Satışı Veteriner ve Zirai İlaçlar
İlaçlama	Haşere İlaçlama Haşere İlaçlaması İlaçlamalar
Laboratuvar	Alerji Testleri Antibiyogram (2) Biyokimya (2) Biyokimya Testleri Biyokimyasal Analizler Dermatolojik Testler Elisa Endoskopi (2), Endoskopi Hemogram İdrar Analizleri İdrar Tahlilleri Kan Analizi Kan Analizleri Kan Tahlili Kan Testleri (Hmg) Kan ve İdrar Tahlilleri Kan-İdrar-Dışkı Tahlilleri Kuduz Titrasyonları Laboratuvar (4) Laboratuvar Analizleri Laboratuvar Hizmetleri (2) Laboratuvar Tahlilleri Laboratuvar Ünitesi Mikrobiyoloji Testleri Serolojik Testler Tam Kan Tıbbi Tahlil

Konu	Kelime ve İbareler (Adet)	Konu	Kelime ve İbareler (Adet)
Muayene	Günün Her Saatinde Mahallinde Muayene ve Tedavi Yapılır (2) Hayvan Muayenesi Muayene (23) Periyodik Muayeneler	Teşhis	Hayvan Hastalıkları Teşhisi Her Çeşit Hayvan Teşhisi Teşhis (63)
Pet /Kedi Köpek	Bakım Bakım ve Pansiyon Hizmetleri Banyo (4) Duş İthal Aşısı ve Mama İthal Kedi ve Köpek Mamaları İthal Tasma –Aksesuar ve Mama Grupları Kedi-Köpek Aşısı ve Muayeneleri Kedi-Köpek Aşısı ve Muayeneleri Yapılır Kedi-Köpek Malzemeleri Kedi-Köpek Mamaları Kedi-Köpek Maması, aşılamaları ve malzemeleri Kedi-Köpek Ürünleri- Satışı Köpek Eğitimi Kuaför (4) Kuaför Hizmetleri Kuaför Hizmetleri (Traş ve Banyo) Kuaförlük Hizmetleri Mama Mama Çeşitleri Pansiyon (4) Pansiyon Hizmetleri Pet Hayvan Satışı Pet Kuaför (2) Pet Malzemeleri Uluslararası Pet Çıkış İşlemleri Pet Pansiyon – Destek Pet Pansiyon Hizmetleri Pet Shop (7) Pet Shop (Mama-Aksesuar) Profesyonel Veteriner Mamaları Traş (5) Traş ve Banyo Hizmetleri Traş ve Kuaför Hizmetleri	Tırnak	Büyükbaş Tırnak Kesimi Tırnak Bakımı Tırnak Kesimi
Suni Tohumlama	Safkan Tohumlar Suni Tohumlama (123) Suni Tohumlama Yapılır (14) Suni Tohumlama (5) Tohumlama(3) Suni Tohumlama (Yerli/İthal) (2)	Yabancı Terimler	Bio-chemical Clinic Full Blood Count Microchip Microscopy X-ray
Tedavi	Her Türlü Teşhis Tedavi Yapılır Koruyucu Hekimlik (7) Paraziter Kontrol ve Tedavi Paraziter Tedavi Tedavi (74) Tedavi ve Aşılama Tedavi ve Koruma	Yem – Hayvan Besleme	Beslenme Hastalıklarının, Döl Verimi Problemlerinin Tedavisi Buzağı Mamaları CP Yem Bayii Hayvan Besleme ve Yetiştiricilik Hizmetleri (3) Rasyon Programları Yem Katkı Maddeleri Yem Katkı Maddesi Yem Katkıları (2)Yem Satış Noktası
		Yoğun Bakım	Acil Servis Yoğun Bakım (3) Yoğun Bakım Hizmetleri Yoğun Bakım Ünitesi
		7/24	24 Saat Hizmetinizdeyiz (3) 24 Saat Klinik Hizmeti 24 Saat Klinik Hizmetleri 24 Saat Veteriner Hizmetleri 7 gün 24 saat (5) 7 Gün 24 Saat Açık 7 gün 24 saat hizmet 7/24 (3) 7/24 Veterinerlik Hizmeti 7x24 Acil Hekimliği 7x24 Acil Veterinerlik Hizmetleri Open 7/24 Hours

Tartışma ve Sonuç

"Tıbbi Deontoloji Tüzüğü"nde (7) tıp ve diş hekimlerinin yapacağı yayınlarda hekimlik mesleğinin şerefini üstün tutmaya mecbur oldukları ve hangi nedenle olursa olsun yazılarında kendi reklamlarını yapamayacakları belirtilmektedir. "Türk Eczacıları Deontoloji Tüzüğü"nde (8) eczacının yazılı ve/veya sözlü olarak kendi reklamını yapamayacağı; işle ilgili dokümanlara reklam amaçlı ibareler koyamayacağı ifade edilmiştir. "Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzı ve Göreceği İşlere Dair Kanun"da (6) veteriner hekimlerin çalışma yerlerini ve uzmanlıklarını belirten ilanlar tertip edebileceği ancak bunların reklam ve propaganda amaçlı olamayacağı hükmü yer almaktadır. Tıp hekimleri, diş hekimleri ve eczacıların tabii olduğu Deontoloji Tüzüklerinde olduğu gibi veteriner hekimliği mesleğinde de yazılı şekillerde reklam ve propaganda yapılamayacağı hükümleri yer almaktadır. Çalışmada kullanılan kartvizitlerde "bizi tercih ettiğiniz için teşekkür ederiz", "evlere servisimiz vardır" gibi reklam ve propaganda içeren yazıların yer aldığı tespit edildi. Bir çeşit yazılı tanıtım aracı olarak kullanılan kartvizitlerde her türlü reklam ve propaganda içeren ibarelerin yer almasının önlenmesinin oldukça önemli olduğu ifade edilebilir.

"Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzı ve Göreceği İşlere Dair Kanun"da Yönetim Kurulunun görevleri arasında kişilerin, mevzuat ve meslek adabına uygun olmayan hareketlerini önlemek ve bu Kanunda yasaklanmış her türlü reklam ve propagandaya imkân vermemek hükmü yer almaktadır (6). "Veteriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği Uygulama Talimatı"nda ise muayenehane ve polikliniklerde veteriner hekimliği hizmeti dışında başka bir faaliyette bulunulamayacağı belirtilmektedir (12). Çalışmada, "veteriner kliniği" ibaresiyle birlikte kartvizitlerde "Pet Market", "Pet Shop", "Köpek Çiftliği", "Gıda Maddeleri Pazarlama", "İlaçlama" gibi hizmetlere de yer verildiği belirlendi. Veteriner hekimliği hizmetleri ile birlikte yapılan diğer işlerin aynı kartvizitte yer almasının meslek adabına yakışmaması, meslek onuru zedelemesi yanında mevzuata da aykırı olduğu, bu nedenle yapılan denetimlerde kartvizitlerin de mevzuata uygun olup olmadığına dikkat edilmesi gerektiği söylenebilir.

Tıp hekimleri, "Hekimlik kimliğinin ticari bir ürünün tanıtımında kullanılması" durumunu tanıtım

ihlalleri arasında kabul etmektedir (3). "Türk Diş Hekimleri Birliği ve Dişhekimleri Odalarının Disiplin Yönetmeliği"nin (9) sekizinci maddesinde, el ilanları, reçete kağıtları, promosyon ürünleri ve benzeri araçlarla reklam yapmanın, bununla birlikte haksız rekabete sebep olabilecek yazılar yazmak ve yazdırmanın da para cezası ile cezalandırılacağı belirtilmektedir. "Türk Veteriner Hekimleri Birliği Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği"nin sekizinci bölümünde "Deontoloji" başlığı altında yer alan disiplin cezaları arasında propaganda ve reklam içeren çalışma yerlerini ve uzmanlıklarını bildiren ilanlar tertip eden, yazılı ve görsel yollarla reklam ve propaganda yapan veteriner hekimlerin cezaya çarptırılacağı hükmü yer almaktadır (10). "Veteriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği Uygulama Talimatı" denetleme formunda uygun olmayan tabelalara ilişkin bir ceza maddesi de yer almaktadır (2). Çalışmada kartvizitlerde, tırnak makası markasının, ultrason firması cihazı reklamı gibi çeşitli reklamların yer aldığı tespit edildi. Sağlık alanında yer alan meslek gruplarında hekimlerin kendi iş yerlerinin tanıtımında çeşitli yasal sınırlamalar bulunmakla birlikte, bir tanıtım ihlali olan, "hekimlik kimliğinin ticari bir ürünün tanıtımında kullanılması" konusuna ilişkin veteriner hekimliği ile ilgili belirtilen yönetmeliklerde özel hükümler bulunmamaktadır. Bu bağlamda konunun reklam ve propaganda niteliği çerçevesinde ele alınarak düzenleme yapılması; tabela konusunda olduğu gibi reklam ve propaganda niteliği taşıyan kartvizit maddesine de denetleme formunda yer verilerek cezai yaptırım uygulanmasının, bu sorunun önüne geçilmesi adına önemli olduğu söylenebilir.

"Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik"te (11) basılı materyallerde ruhsatnamede kayıtlı sağlık kuruluşunun ismi dışında başka bir isim kullanılmayacağı; yeniden düzenlenerek, 3 Şubat 2015 tarihinde Resmi Gazete yayımlanan "Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik"te sağlık kuruluşunun basılı evrakına; ruhsatlarında yer alan mevcut isim ve unvanları veya tescil edilmiş isimlerinin dışındaki diğer isimlerin yazılamayacağı belirtilmektedir (13). "Veteriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği Uygulama Talimatı"nda (2) muayene ve polikliniklerde, yalnızca ruhsatta belirtilen ismin yazılı olduğu bir diş tabelanın asılacağı, ruhsatta verilen isimden

sonra mutlaka muayenehane veya poliklinik ibaresinin bulunacağı yer almaktadır. Çalışmada, iş yeri isimlerinde genellikle “*linik*” ibaresinin kullanıldığı tespit edildi. Tıp ve diş hekimliğinde basılı materyaller için geçerli olan standartların veteriner hekimliği mevzuatında kısmi olarak sadece tabela ve dış cephe için belirlenmiş olduğu; diğer meslek gruplarında olduğu gibi basılı materyal olarak kabul edilebilecek kartvizitler için de özel kriterlerin belirlenerek, bunların uygulanmasının oldukça gerekli olduğu ileri sürülebilir.

“*Veteriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği*”nde (12), muayenehane ve polikliniklerin tanıtımı için asılacak tabelalarda mevcut unvanların yabancı dildeki karşılıklarının kullanılmayacağı, dış cephelerinde de bu yönetmelikte belirtilen tabelalardan başka bir tabela ve ibare kullanılmayacağı belirtilmektedir. Çalışmada kartvizitlerde veteriner hekimliğe ilişkin “*Tierarzt*”, “*Veterinary surgeon*”, “*Tierarzt/Veterinary*”, “*pet clinic*”, “*Veterinary clinic/Tierklinik*”, “*Pet Clinic&Pension*”, “*Veterinary Specialist*”, gibi İngilizce ve Almanca yabancı ibarelerin kullanıldığı tespit edildi. Mevzuata uygun olmayan bu durumun haksız rekabete sebebiyet verecek bir unsur olabileceği göz önünde bulundurulduğunda bu durumun önlenmesi adına gerekli önlemlerin alınması gerektiği söylenebilir.

Tıp hekimliğinde tanıtım ihlallerinde sık karşılaşılan bir ihlal olarak; “*yaygın olarak kullanılan bir tıp teknolojisinin ya da tıbbi bilginin kişisel veya kurumsal reklam için kullanılması*” (3) durumu söz konusudur. 6343 sayılı Kanunun veteriner hekimin görev ve yetkilerinin belirtildiği beşinci maddesinde, veteriner hekimlerin hayvanları muayene, teşhis ve tedavi edebileceği hükmü yer almaktadır (6). Çalışmada kartvizitlerin büyük bir çoğunluğunda “*muayene, teşhis, tedavi*” gibi kelime ve ibarelerin yer aldığı belirlendi. Tıp hekimliğinde yapılan tanıtım ihlallerine benzer şekilde, mesleğini serbest olarak icra eden her serbest veteriner hekimin rutin bir şekilde yaptığı/yapacağı bu uygulamalara kartvizitlerinde yer vermesinin, bu kelime ve ibarelere yer vermeyen diğer veteriner hekimlerin bunu yapmayacağı gibi bir imaj oluşturabileceği, bunun da haksız rekabete yol açması nedeniyle önüne geçilmesi gerektiği söylenebilir.

Çalışmada kartvizitlerde yaygın şekilde “*sunu tohumlama*” ve “*aşı*”ya ilişkin ibarelerin yer aldığı tespit edildi. Eğitim seviyesinin daha düşük

olduğu kırsal kesimlerde veteriner hekimlerin “*sunu tohumlama yapıyor musunuz?*” ya da “*aşı yapıyor musunuz?*” gibi sorulara maruz kalabilecekleri söylenebilir. Ayrıca her veteriner hekimin yapabileceği uygulamaların yanında, uzmanlığını yapmış bazı veteriner hekimler tarafından yapılabilecek bir cerrahi operasyonun ya da teknolojik imkâna sahip iş yerlerinin yapabileceği tetkiklerin duyurulmasının bilgilendirme mi yoksa tanıtım mı olduğunun da tartışılması gereken bir konu olduğu söylenebilir. Bu bağlamda reklam/tanıtım olarak algılanabilecek veya algılanmayacak durumların iyi tespit edilerek etik ilkelere eşitlik ilkesi gözetilerek haksız rekabete sebebiyet vermeden standart bir düzenleme yapılması gerektiği ileri sürülebilir.

“*Veteriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği*”nde tanımlar bölümünde “*serbest veteriner hekim*”; “*6343 sayılı Kanuna göre mesleğini serbest olarak icra etme yetkisine sahip veteriner hekim*” şeklinde tanımlanmaktadır (12). Çalışmada kartvizitlerde “*Özel Veteriner Hekim*” “*Akredite Veteriner Hekim*”, “*Çalışma Ekonomisti*” gibi mevzuatta yer almayan mesleki ve meslek dışı unvanlara yer verildiği tespit edildi. Mevzuatta karşılığı olmayan tanımlama ve ibarelerin kullanılmasının haksız rekabete sebebiyet vereceği, yapılan denetimlerde bu durumun gözden kaçırılmaması gereken önemli bir durum olduğu, bu tarz unvan kullanımının “*kişinin sahip olmadığı unvanları kullanması*” kategorisinde değerlendirilerek cezai yaptırım uygulanması gerektiği söylenebilir.

“*Türk Veteriner Hekimleri Birliği Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği*”nde (10) veteriner hekimlerin hayvan sahiplerine yönelik her türlü iletişim araçları ile yapacağı duyurularda reklam niteliği taşıyan frapan (*göz alıcı, göze çarpıcı, alımlı*) (15) renk kullanımı gibi durumlardan kaçınmak zorunda olduğu belirtilmektedir. Çalışmada ise kullanılan kartvizitlerde standart olmayan, çok farklı, frapan kabul edilebilecek nitelikte renklerin kullanılmasının veteriner hekimliği mevzuatına aykırı bir durum oluşturduğu ve bu duruma da standart getirilerek denetimlerde üzerinde durulması gereken konular arasında yer aldığı söylenebilir.

Serbest veteriner hekimlerin kartvizit kullanarak, belirli bir sınırlar içerisinde, çalıştıkları iş yerlerini hayvan sahiplerine tanıtımları yasal hakları olmakla birlikte, incelenen kartvizitlerde tanıtım amacını aşan haksız rekabet ve mesleğin değer kaybetmesine neden olabilecek, veteriner he-

kimliği etiğine uymayan, mevzuata aykırı kabul edilebilecek kartvizitlerin kullanıldığı tespit edildi. Kullanılan kartvizitler konusu toplum üzerinde mesleki imajı artırma ve kurum kimliği oluşturma adına yapılabilecek çalışmalar kapsamında değerlendirildiğinde bu konuda düzenleme yapılmasının kaçınılmaz olduğu söylenebilir. Sonuç olarak serbest veteriner hekimlerin kullandıkları kartvizit kullanımına ilişkin özel olarak gerek etik standartlar, gerekse herhangi bir mevzuat düzenlemesi olmadığı ve Türk Veteriner Hekimleri Birliği'nin bir örnekliliği sağlama adına etik kuralları belirleyerek bir düzenlemeye gitmesinin meslektaşlar arası ilişkiler, haksız rekabetin önlenmesi ve mesleki değerler açısından yararlı olacağı ileri sürülebilir.

Teşekkür

Çalışma verilerinin toplanmasında emeği geçen Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi 2012-2013 eğitim öğretim dönemi son sınıf öğrencilerine teşekkür ederiz.

Kaynaklar

1. Erk N. Türkiye'de veteriner hekimlik öğretiminin başlangıcı ve bugüne kadar geçirdiği safhalar üzerinde yeni araştırmalar I. Ankara Üniv Vet Fak Derg 1960; 6: 80-5.
2. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB), Veteriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği Uygulama Talimatı, <http://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/56445?AspxAutoDetectCookieSupport=1> Erişim tarihi: 15.01.2014
3. Hekim Forumu. Hekimlik, etik ve reklam. İstanbul Tabip Odası, 1998; p. 5.
4. Kökdemir P, Görkey Ş. Diş hekimliğinde reklamın etik boyutu ve internet kullanımı. Türkiye Biyoetik Derneği II. Ulusal Tıbbi Etik Kongresi. 18-21 Ekim, 2001; Nevşehir-Türkiye.
5. Kuşoğlu ZM. Osmanlı Kartvizitleri. Hamid Aytaç, M. Halim Özyazıcı ve Arif Hikmet Bey'in Kartvizit ve Hat Örneklerinden Bir Derleme. İstanbul: Zafer Yayınları, 1996; p. 9-10.
6. Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Mevzuat Bilgi Sistemi, 18.03.1954, Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzı ve Göreceği İşlere Dair Kanun, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.6343.pdf>, Erişim tarihi: 15.01.2014
7. Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Mevzuat Bilgi Sistemi, 19.02.1960, Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/2.3.412578.pdf>, Erişim tarihi: 15.01.2014
8. Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Mevzuat Bilgi Sistemi, 27.07.1968, Türk Eczacıları Deontoloji Tüzüğü, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/2.5.610314.pdf> Erişim tarihi: 15.01.2014
9. Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Mevzuat Bilgi Sistemi, 20.05.1991, Türk Diş Hekimleri Birliği ve Diş Hekimleri Odalarının Disiplin Yönetmeliği, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.8106&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=T%C3%9CRK%20D%C4%B0%C5%9EHEK%C4%B0MLER%C4%B0%20B%C4%B0RL%C4%B0%C4%9E%C4%B0>, Erişim tarihi: 15.01.2014
10. Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Mevzuat Bilgi Sistemi, 13.09.2006, Türk Veteriner Hekimleri Birliği Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10644&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=T%C3%BCrk%20Veteriner%20Hekimleri%20Birli%C4%9Fi%20Hizmetlerinin%20Y%C3%BCr%C3%BCt%C3%BClmesine%20C4%B0li%C5%9Fkin%20Uygulama%20Y%C3%B6netmeli%C4%9Fi>, Erişim tarihi: 15.01.2014
11. Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Mevzuat Bilgi Sistemi, 15.02.2008, Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.11969&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=Ayakta%20te%C5%9Fhis%20ve%20tedavi>, Erişim tarihi: 15.01.2014
12. Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Mevzuat Bilgi Sistemi, 15.02.2008, Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.11969&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=Ayakta%20te%C5%9Fhis%20ve%20tedavi>, Erişim tarihi: 15.01.2014

- lüğü Mevzuat Bilgi Sistemi, 15.10.2011, Veteriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.aspx?MevzuatKod=7.5.15393&Mevzuatlliski=0&sourceXmlSearch=Veteriner%20Hekim%20MuayeneErisim> Erişim tarihi: 15.01.2014
13. Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü Mevzuat Bilgi Sistemi, 03.02.2015, Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.aspx?MevzuatKod=7.5.20505&Mevzuatlliski=0&sourceXmlSearch=A%C4%9F%C4%B1z%20ve%20Di%C5%9F%20Sa%C4%9F%C4%B1%C4%9F%C4%B1> Erişim tarihi: 20.03.2016
14. Sezgin M. Halkla ilişkiler. Konya: Yüce Medya Yayınları, 2007; p. 86.
15. Türk Dil Kurumu (TDK), Frapan, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.57221199aa1247.42360404 Erişim tarihi: 08.04.2016
16. Türk Veteriner Hekimleri Birliği (TVHB). I. Türk Veteriner Hekimliği Kurultayı Ön Rapor. Ankara, 1998; p. 56-78.
17. Türk Veteriner Hekimleri Birliği (TVHB). II. Türk Veteriner Hekimliği Kurultayı Sonuç Raporu. Ankara, 2002; p. 87-96.
18. Türk Veteriner Hekimleri Birliği (TVHB). III. Türk Veteriner Hekimliği Kurultayı Komisyon Raporları Kitabı. Ankara, 2010; p. 260-302

Yazışma Adresi:

Yrd. Doç. Dr. Gökhan Aslım
Aksaray Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji
Anabilim Dalı 68100, Aksaray
E-posta: gokhanaslim@aksaray.edu.tr

